

**ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΩΝ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΔΑΝΙΑ ΣΤΗΝ ΤΑΚΤΙΚΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ
12ΗΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2022**

Με χαρά σας καλωσορίζουμε στην πρώτη, δια ζώσης, μετά την έναρξη της πανδημίας, τακτική Γενική Συνέλευση της Ένωσής μας, με την ελπίδα να σηματοδοτήσει αυτή, την επιστροφή στην κανονικότητα των συνδικαλιστικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων των Διοικητικών Δικαστών. Άλλωστε, είναι γνωστό σε όλους ότι τα Διοικητικά Δικαστήρια λειτούργησαν ανελλιπώς σε όλη αυτή την περίοδο της πανδημίας, εξασφαλίζοντας την δικαστική προστασία σε όσους την χρειάστηκαν, ακόμα και όταν, σύμφωνα με τις υγειονομικές διατάξεις, χρειάστηκε να περιστείλουμε τις διά ζώσης διαδικασίες.

Σήμερα δεν θα μιλήσουμε για Πλάτωνα και Αριστοτέλη. Οι δυσκολίες και προκλήσεις της σύγχρονης εποχής, ειδικά στη Χώρα μας, απαιτούν την προσγείωση του λόγου μας στα προβλήματα που τίθενται ενώπιόν μας, ως κοινωνία και δεν είμαστε βέβαιοι, ότι οι όποιοι κλασικοί μπορούν να εμπνεύσουν μονοσήμαντες απαντήσεις και λύσεις. Άλλωστε, ο σκοπός του λόγου μας δεν είναι, απλώς, η διεκδίκηση των όποιων αιτημάτων μας, αλλά είναι, πρωτίστως, η εξυπηρέτηση των μακροπρόθεσμων συμφερόντων του Λαού μας, στο όνομα του οποίου εκτελούνται και οι αποφάσεις που βγάζουμε.

Όπως γνωρίζουμε, η κλασική διάκριση των εξουσιών συνίσταται στην Νομοθετική, Εκτελεστική και Δικαστική. Αν δε βάλουμε το κριτήριο της νομιμοποίησης, άμεσης ή έμμεσης, η Νομοθετική και Εκτελεστική συγκροτούν ένα ενιαίο σύνολο που θα το αποκαλούσαμε “Πολιτική” Εξουσία. Η μειοψηφία δε του Νομοθετικού Σώματος ασκεί τον πολιτικό-κοινοβουλευτικό έλεγχο της πλειοψηφίας, που αποτελεί την εν ευρεία έννοια Κυβέρνηση, ενώ, η Δικαστική Εξουσία ελέγχει το κύρος των διοικητικών και νομοθετικών πράξεων και επιλύει τις διαφορές μεταξύ του Κράτους και των πολιτών ή των πολιτών μεταξύ τους.

Από την ως άνω διάκριση προκύπτει χωρίς ιδιαίτερη δυσκολία η έννοια και η ανάγκη της Δικαστικής Ανεξαρτησίας. Αν οι Δικαστές δεν είναι πολιτικά (δηλ. Κομματικά) ουδέτεροι και εξαρτώνται για τα υπηρεσιακά τους θέματα από τον Υπουργό της Δικαιοσύνης ή από την Βουλή, δηλαδή την πλειοψηφία της Βουλής, δηλαδή την Κυβέρνηση, δεν θα μπορούσαν να ασκήσουν τα ανωτέρω καθήκοντά τους με κύρος και αξιοπιστία, οπότε δεν θα χρειάζονταν. Η εκάστοτε Κυβέρνηση θα ήταν πρακτικά ανέλεγκτη και, όπως διδάσκει ο Μοντεσκιέ, δεν θα ήταν ασφαλές να αναμείνουμε τον αυτοπεριορισμό των κυβερνώντων, εφόσον, η κάθε εξουσία τείνει να φτάσει μέχρι εκεί που θα βρεί ισχυρό εμπόδιο.

Έχοντας αυτές τις αρχές υπόψη ο Έλληνας Συνταγματικός Νομοθέτης του 1975 και με βάση την ελληνική πολιτική ιστορία που διακρίνεται από την έλλειψη συναίνεσης των πολιτικών δυνάμεων και για τα βασικά θέματα, που και σήμερα την βλέπουμε, τους εμφυλίου πολέμους, τα πραξικοπήματα και τα δικτατορικά καθεστώτα ή τα καθεστώτα της “εξαίρεσης”, θέσπισε ένα πλέγμα εγγυήσεων για την Δικαστική Ανεξαρτησία που δεν απαντάται σε καμία άλλη χώρα της Ε.Ε. Το σύνολο της υπηρεσιακής κατάστασης ενός Δικαστικού Λειτουργού (εισαγωγή στο Σώμα, προαγωγές, μεταθέσεις, αποσπάσεις, απόλυση) εξαρτάται από αποφάσεις Δικαστικών Συμβουλίων, αποτελούμενων αποκλειστικά από Ανώτατους Δικαστές του κάθε κλάδου. Ο Υπουργός της Δικαιοσύνης περιορίζεται στην κίνηση των σχετικών διαδικασιών και στην εκτέλεση των αποφάσεων με την έκδοση των αναγκαίων Π.Δ., διατηρώντας, βέβαια, το δικαίωμα προσφυγής στην Ολομέλεια του οικείου Ανωτάτου Δικαστηρίου, όποτε το κρίνει σκόπιμο, στα πλαίσια της εποπτείας που ασκεί στη λειτουργία του συστήματος. Στο Σύνταγμα κατοχυρώνεται, επίσης, ο θεσμός της Επιθεώρησης των Δικαστικών Λειτουργών, μέχρι το βαθμό του Εφέτη, από Ανώτατους Δικαστές. Το πόσο σημαντικός είναι αυτός ο θεσμός προκύπτει από μια απλή ανάγνωση των αποφάσεων των Δικαστικών Συμβουλίων, ιδίως αυτών που κρίνουν δυσμενώς για υπηρεσιακές μεταβολές Δικαστικών Λειτουργών, όταν διαπιστώνονται, με τις εκθέσεις επιθεώρησης, ανεπάρκειες στο δικαιοδοτικό έργο.

Οι παραπάνω συνταγματικές ρυθμίσεις υλοποιούνται με ένα βασικό νομοθέτημα που ονομάζεται “Κώδικας Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών”. Αυτός ο νόμος (ν.1756/1988) έχει την ίδια σημασία για την Δικαστική Εξουσία με αυτήν που έχει ο Κανονισμός της Βουλής και ο νόμος περί Υπουργικού Συμβουλίου. Επί των ημερών της προηγούμενης Κυβέρνησης συστήθηκε νομοπαρασκευαστική επιτροπή, υπό την προεδρία της Αντιπροέδρου του ΣΤΕ κ. Μαρίας Καραμανώφ, η οποία παρέδωσε ολοκληρωμένο σχέδιο στον Υπουργό Δικαιοσύνης και πλήρη πρακτικά με θέσεις της πλειοψηφίας και της μειοψηφίας της επιτροπής για όλα τα ζητήματα. Αν διαβάσει κανείς αυτά τα πρακτικά, θα δει ότι, ούτε σε όλα τα θέματα συμφωνούσαν οι Δικαστικές Ενώσεις μεταξύ τους, ούτε, και όπου συμφωνούσαν, πέρασε αυτό που ήθελαν. Ουδείς όμως αμφισβήτησε την συμβολή των Δικαστικών Ενώσεων σε αυτή την διαδικασία. Οι Δικαστικές Ενώσεις, εκπροσωπώντας Δικαστικούς Λειτουργούς όλων των βαθμών, έχουν τη δυνατότητα να μεταφέρουν ένα πλήθος εμπειριών και τεκμηριωμένων θέσεων, που δεν ταυτίζονται αποκλειστικά με τις προσωπικές αντιλήψεις των μελών των Δ.Σ. Είναι κέρδος λοιπόν για τον κοινό νομοθέτη και τον Υπουργό της Δικαιοσύνης να διατυπώνονται αυτές οι απόψεις εντός της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής και όχι εκ των υστέρων. Η πρόσφατη εμπειρία, άλλωστε, της αποδοκίμασias από την Διοικητική Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας διατάξεων για την Εθνική Σχολή Δικαστών, στις οποίες είχαν αντιταχθεί όλες οι Δικαστικές Ενώσεις, χωρίς, αυτές να συμμετέχουν στην σχετική διάσκεψη, δικαίωσε τις βάσιμες αντιρρήσεις που είχαμε διατυπώσει, ανεπιτυχώς, στον Υπουργό της Δικαιοσύνης.

Το σχέδιο για τον Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων που αναφερθήκαμε ανωτέρω, υποβλήθηκε στις Ολομέλειες των Ανωτάτων Δικαστηρίων και ολοκληρώθηκε η επεξεργασία του και η διατύπωση παρατηρήσεων στις διατάξεις του. Μεσολάβησαν, όμως, οι βουλευτικές εκλογές του 2019 και η αλλαγή της Κυβέρνησης, η οποία, στο βαθμό που αφορά εμάς, παρεμπόδισε το επόμενο στάδιο της συζήτησης και ψήφησης του σχεδίου αυτού, που, όπως αναφέρθηκε, ήταν προϊόν ευρύτερης συναίνεσης εντός του Δικαστικού Σώματος. Ατυχώς, θεωρήθηκε ότι είχαν προτεραιότητα

άλλα νομοθετήματα, με τα οποία αναλώθηκε το Υπουργείο Δικαιοσύνης και η Βουλή και παρέμεινε το σχέδιο του νέου Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων σε εκκρεμότητα.

Ενώ, λοιπόν, έχουμε τις διαβεβαιώσεις από πέρυσι του κ. Υπουργού Δικαιοσύνης, ότι αυτό θα είναι “σε γενικές γραμμές” το σχέδιο που θα παρουσιαστεί στη Βουλή και αυτή είναι η εξήγηση του κ. Υπουργού για τον αποκλεισμό των Δικαστικών Ενώσεων από τυχόν νέα νομοπαρασκευαστική επιτροπή για την επεξεργασία του σχεδίου (εξήγηση που δεν αποδεχόμαστε, για τους λόγους που αναφέραμε ήδη), βλέπουμε στον Τύπο, να αναπτύσσονται διάφορες “καινοφανείς” ιδέες για την οργάνωση της Δικαιοσύνης, οι οποίες μας προκαλούν ιδιαίτερη ανησυχία και για τις οποίες θα μου επιτρέψετε να αναφερθώ αναλυτικότερα, ευθύς αμέσως.

Μία πρώτη “καινοφανής” ιδέα είναι η εισαγωγή της “αξιοκρατίας” στην Δικαιοσύνη. Όταν ακούμε εμείς οι Δικαστές τη λέξη αυτή, αισθανόμαστε όπως την εποχή των Μνημονίων, πουμίλαγαν οι δανειστές για “δομικές μεταρρυθμίσεις” (structural reforms) και αναρωτιόμασταν τι περαιτέρω θα μας κόψουν. Στην περίπτωση τη δική μας, ξέρουμε. Στο όνομα της “αξιοκρατίας” θέλουν να γίνονται κατά το δοκούν προαγωγές Δικαστών σε ανώτερους βαθμούς, χωρίς τον σεβασμό της σειράς αρχαιότητας. Και ποιοί θα είναι αυτοί; Φυσικά, όποιοι θα είναι τα “καλά παιδιά” που δεν δυσαρεστούν τους ανωτέρους τους, θα έχουν την “έξωθεν καλή μαρτυρία” από τους δικηγόρους και τους διαδίκους, θα μπορούν να επιδείξουν επιστημονικό έργο κλπ. Όμως, το ισχύον σύστημα προαγωγών είναι αξιοκρατικό. Ο κάθε Δικαστής ξέρει ότι την ώρα της προαγωγής του θα κριθεί για το σύνολο του δικαστικού έργου που παρήγαγε και, αν δεν έχει καθυστερήσεις ή πειθαρχικά παραπτώματα, θα προαχθεί. Με τον τρόπο αυτό, ούτε δημόσιες σχέσεις πρέπει να κάνει, ούτε κοινωνικές σχέσεις με τους ανωτέρους του, ούτε άλλες δραστηριότητες άσχετες με το δικαστικό λειτούργημα. Και βέβαια, η ενασχόληση με την επιστήμη, για όσους βρίσκουν χρόνο και για αυτό, είναι επαινετή, αλλά ο Δικαστής πληρώνεται και κρίνεται για την έκδοση των δικαστικών αποφάσεων και όχι για τα μεταπτυχιακά ή διδακτορικά του, ή τη συμμετοχή του σε σεμινάρια, όπου, πολλές φορές, θα κωλύεται να αναπτύξει ελεύθερα

επιστημονικές απόψεις που θα αποκαλύπτουν τη στάση του σε κρίσιμες εκκρεμείς υποθέσεις ενώπιόν του. Ούτε μπορεί η Δικαιοσύνη να λειτουργήσει σαν μια ιδιωτική πολυεθνική εταιρεία που προάγονται και τοποθετούνται σε διευθυντικές θέσεις αυτοί που “επιτυγχάνουν τους τιθέμενους στόχους” και φέρνουν “λεφτά στο μαγαζί”. Ο Δικαστής έχει πάντα την αγωνία να μην αδικήσει τον διάδικο και με τον ίδιο τρόπο δεν θέλει να αδικήσει και τους αρχαιότερους συναδέλφους του, τους οποίους σέβεται και εκτιμά, έστω και αν ο ίδιος έχει περισσότερα ουσιαστικά προσόντα από αυτούς. Επίσης, ο Δικαστής είναι ταπεινός και δεν αγαπά τους επαίνους, οι οποίοι, αν γίνονται δεκτοί, θα επιτρέπουν και τους ψόγους, αν δεν ανταποκριθεί στα αναμενόμενα. Δεν αποτελεί λοιπόν η προαγωγή σε ανώτερο βαθμό κίνητρο για να κάνει κανείς καλύτερα τη δουλειά του, όπως εισηγούνται όσοι δεν έχουν γνώση της νοοτροπίας του Δικαστή, όμως, σαφώς, η μη προαγωγή του μη ικανού, όταν, ατυχώς, συντρέχει τέτοια περίπτωση, είναι επαρκέστατη εγγύηση για την αξιοκρατική στελέχωση των δικαστικών σχηματισμών. Για αυτό, άλλωστε και οι Πρόεδροι των Δικαστηρίων απολαμβάνουν από τους κατωτέρους τους Δικαστές σεβασμό, που είναι αδιανόητος για Προϊσταμένους και Διευθύνοντες σε οποιαδήποτε Δημόσια Υπηρεσία.

Άλλη “καινοφανής” ιδέα που προβάλλεται τελευταία, είναι αυτή της “λογοδοσίας”. Δεν ξέρω τι περιθώρια υπάρχουν στα Ανώτατα Δικαστήρια μας για την εφαρμογή αυτής της αρχής, αλλά στα Διοικητικά Δικαστήρια πρώτου και δευτέρου βαθμού, που εκπροσωπεί η Ένωσή μας, κάθε χρόνο διενεργείται επιθεώρηση από Συμβούλους Επικρατείας και γίνεται εξονυχιστικός έλεγχος τόσο των Δικαστηρίων, όσο και των Δικαστών. Άρα δεν είναι άγνωστη η έννοια της λογοδοσίας σε εμάς και την θεωρούμε αναγκαία συνέπεια της Δικαστικής Ανεξαρτησίας. Τι εννοούν, όμως, ορισμένοι, με τον όρο αυτό; Μήπως, όπως διαβάζουμε, να συσταθεί “ειδικό Σώμα Επιθεωρητών” κατ’ αποκλεισμό μελών του Ανωτάτου Δικαστηρίου; Μήπως, επίσης, να αυξηθεί η θητεία των επιθεωρητών σε 2, 3 ή και περισσότερα έτη; Μήπως, ομοίως, με την “αυστηροποίηση” του θεσμού της Επιθεώρησης να τρομοκρατούνται όσοι Δικαστές αποκλίνουν από τις μη παραδεξιγμένες νομολογιακές γραμμές ή κανόνες κοινωνικής συμπεριφοράς, όπως αυτές θα

γίνονται αντιληπτές από το Σώμα αυτό; Θα θέλαμε να είμαστε ξεκάθαροι σε όλα αυτά τα ζητήματα. Ούτε η Ένωσή μας, ούτε οποιαδήποτε άλλη Δικαστική Ένωση έχει αναμιχθεί στο έργο της επιθεώρησης των Δικαστών, ούτε έχουμε εκφράσει οποιαδήποτε αλληλεγγύη σε συναδέλφους που τυχόν θα βρεθούν να είναι επιλήσμονες του καθήκοντος. Άλλωστε, τον ρόλο αυτό αναλαμβάνουν άλλοι παράγοντες, εντός ή εκτός του Δικαστικού Σώματος, όπως έχει παρατηρηθεί σε τέτοιες περιπτώσεις. Όμως, θα πρέπει να κάνουμε ορισμένες παρατηρήσεις για τα ζητήματα αυτά, που αντανακλούν και τις τοποθετήσεις μας στην νομοπαρασκευαστική επιτροπή που είχε συντάξει το εκκρεμές σχέδιο του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων.

Πρώτα από όλα, δεν μπορούμε να αποδεχτούμε την ιδέα της συγκρότησης ενός ειδικού Σώματος Επιθεωρητών από “ικανούς” και “πρόθυμους” προς τα έργα αυτά. Όλοι οι Δικαστές με το βαθμό του Προέδρου Εφετών Δ.Δ. και του Συμβούλου της Επικρατείας έχουν προαχθεί στο βαθμό αυτό κατ’ απόλυτη εκλογή και έχουν τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα για την άσκηση του έργου της Επιθεώρησης. Ειδικά, για τους Συμβούλους Επικρατείας, εφόσον είναι όλοι μέλη της Διοικητικής Ολομέλειας που κρίνει και τις σχετικές προσφυγές των κρινόμενων Δικαστών, δεν νοείται θέμα αποκλεισμού τους από τα καθήκοντα αυτά. Ως προς την προθυμία, είναι σύμφυτο με την δικαστική ιδιότητα, να αναλαμβάνει ο Δικαστής και δή του ανωτάτου βαθμού αγόγγυστα πρόσθετα καθήκοντα που συνδέονται με την διοίκηση της Δικαιοσύνης και θεωρούμε προσβλητικό το να ισχυρίζεται κανείς το αντίθετο. Είναι άλλο το ζήτημα να συντονίζονται, κατά το δυνατόν, οι Επιθεωρητές, ως προς τα αναγκαία κριτήρια μιας αντικειμενικής και δίκαιης επιθεώρησης και άλλο να υπάρχουν συγκεκριμένες κατευθύνσεις που θα υλοποιούνται από το ανωτέρω Σώμα, ερήμην και των επιθεωρούμενων και της Ολομέλειας του οικείου Ανωτάτου Δικαστηρίου. Εξάλλου, δεν είναι δυνατόν να επεκτείνεται η θητεία του Επιθεωρητή πέραν του ενός δικαστικού έτους, εφόσον η άσκηση των καθηκόντων αυτών συνεπάγεται την αναστολή των κύριων δικαστικών καθηκόντων του Επιθεωρητή, προς ζημία και του Ανωτάτου Δικαστηρίου και του ιδίου. Ως προς τον αριθμό των υποθέσεων που θα εξετάσει ο Επιθεωρητής, δεν περιορίζεται, όπως ανακριβώς λέγεται,

στις προσκομιζόμενες από τον επιθεωρούμενο Δικαστικό Λειτουργό, αλλά μπορεί πλέον, με το Ο.Σ.Δ.Δ.Υ.-Δ.Δ. να αναζητήσει όποιες και όσες αποφάσεις επιθυμεί και αντέχει να διαβάσει, ώστε να σχηματίσει άποψη. Άλλωστε, οι δικές μας αποφάσεις είναι, κατά κανόνα, πολύ μικρότερες από αυτές του Συμβουλίου της Επικρατείας. Συμπερασματικά, θα λέγαμε ότι το ισχύον θεσμικό πλαίσιο είναι και αξιοκρατικό και επιτρέπει την λογοδοσία και δεν θα δεχτούμε αλλαγές που θα περιορίσουν ανεπίτρεπτα την διαφάνεια και δικαιοσύνη των σχετικών ρυθμίσεων του σχεδίου του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων. Άλλωστε, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή έννομη τάξη που ανήκουμε, ο έλεγχος της συμβατότητας των όποιων ρυθμίσεων του εσωτερικού δικαίου με τις Συνθήκες της Ε.Ε. και την Ε.Σ.Δ.Α., υπόκειται τόσο στο Δ.Ε.Ε., όσο και στο Ε.Δ.Δ.Α. Και, όπως έγινε και με το νομοσχέδιο για την Σχολή Δικαστών, θα ζητηθεί η διατύπωση άποψης και από τις αντίστοιχες Ενώσεις Ευρωπαίων Δικαστών και Ευρωπαίων Διοικητικών Δικαστών, των οποίων οι Ενώσεις μας αποτελούν ενεργά μέλη.

Ένα άλλο φλέγον ζήτημα που απασχολεί τη Διοικητική Δικαιοσύνη είναι ο Δικαστικός Χάρτης. Έχουν διατυπωθεί σχετικώς απόψεις, είτε από μη Διοικητικούς Δικαστές, είτε από τρίτους που, αν δεν είναι εκπληκτικά αφελείς, είναι ανιστόρητες και θα τολμούσαμε να πούμε και επικίνδυνες. Με πρότυπο σκέψης τον “Καλλικράτη”, δηλαδή το νομοθέτημα οργάνωσης των Ο.Τ.Α., κάποιοι οραματίζονται και έναν αντίστοιχο “Δικαστικό Καλλικράτη”, επικαλούμενοι την ευκολία συγκοινωνιακής πρόσβασης σε μεγάλες πόλεις, καθώς και την χρήση των νέων τεχνολογιών που επιτρέπουν δίκες “εικονικής πραγματικότητας”. Πέρα του ότι όσοι τα λένε αυτά δεν έχουν εμπειρία της χρήσης των τοπικών ΚΤΕΛ, ειδικά μεταξύ επαρχιακών πόλεων, αγνοούν και το βασικότερο: Δικαστές που δεν κατοικούν ή δεν μεταβαίνουν στις πόλεις που αφορούν τα Δικαστήρια τους, αγνοούν τις τοπικές συνθήκες και προβλήματα που είναι σημαντικότεροι παράγοντες για την επιδίκαση αποζημιώσεων, παροχών και επιμέτρησης διοικητικών κυρώσεων στο προσήκον μέτρο που είναι αναγκαία στοιχεία για την ορθή απονομή της Διοικητικής Δικαιοσύνης. Αυτό οφείλεται στο ότι οι “οραματιστές” δεν είναι εθισμένοι στην ελάχιστο σκέψη του δικαστικού συλλογισμού που αναζητεί

τέτοια στοιχεία για την σύνταξη της δικαστικής απόφασης. Αν ήταν τα πράγματα τόσο απλά, θα αρκούσε να έχουμε ένα μόνο Διοικητικό Πρωτοδικείο και ένα μόνο Διοικητικό Εφετείο στην Αθήνα που με τηλεδίκες θα δικάζε εξ αποστάσεως όλη την Ελλάδα. Πόσο θα εμπέδωνε αυτό την ασφάλεια του δικαίου και την εμπιστοσύνη των πολιτών της περιφέρειας, ότι , από την άποψη της πρόσβασης στο Διοικητικό Δικαστήριο τελούν υπό τις ίδιες συνθήκες με τους πολίτες των Αθηνών; Πως θα ενισχυόταν το αίσθημα ισότητας των πολιτών στα ακριτικά μας νησιά, Λέσβο, Ρόδο, Κέρκυρα, Σάμο, και Αλεξανδρούπολη, όταν θα δικάζονταν από μια οθόνη, υποκείμενη στα στοιχεία της φύσης; Με αυτές τις σκέψεις και όχι μόνο, απορρίπτουμε οποιαδήποτε κατάργηση οποιουδήποτε Διοικητικού Δικαστηρίου. Επειδή, όμως, το θέμα δεν αφορά μόνο τους Διοικητικούς Δικαστές, αλλά και τους Δικηγόρους, τους Δικαστικούς Υπαλλήλους και πρωτίστως τους πολίτες των τοπικών κοινωνιών, θεωρούμε ότι θα πρέπει να συζητηθεί με την συμμετοχή όλων αυτών των παραγόντων σε μία επιτροπή του Υπουργείου Δικαιοσύνης, όπως, πολύ σωστά, επισήμανε πρόσφατα και η Ολομέλεια των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων, χωρίς, βέβαια, την παροχή εξατομικευμένων στοιχείων χρέωσης και απόδοσης ανά Δικαστή που δεν χρειάζεται στους αγαπητούς συλλειτουργούς μας για την διατύπωση των σχετικών απόψεών τους.

Σημαντικό και όχι άσχετο με τα προηγούμενα ζητήματα είναι το θέμα των ελλείψεων καταλλήλων κτιρίων και σημαντικών υποδομών για την στέγαση και λειτουργία των Διοικητικών Δικαστηρίων σε όλη τη Χώρα. Σε κάθε Γ.Σ. της Ένωσης θέτουμε τέτοια ζητήματα, για Δικαστήριά μας ανά την επικράτεια. Δεν φανταζόμασταν, όμως, ότι θα φτάναμε στο σημείο να έχουμε πρόβλημα λειτουργίας στα κατά τα λοιπά σύγχρονα κτίρια των Διοικητικών Δικαστηρίων Αθηνών. Είναι δυνατόν να μην υπάρχουν μηχανήματα θέρμανσης και ψύξης και να αναγκάζονται τα Δικαστήρια αυτά να κλείνουν με τον πρώτο καύσωνα ή χιονιά για την προστασία της υγείας των Δικαστών, των υπαλλήλων, των πολιτών; Φαντάζεστε κ. Υπουργέ να είχε τέτοια προβλήματα το Συμβούλιο της Επικρατείας ή το Μέγαρο Μαξίμου και να έλεγαν στον κ. Πρωθυπουργό να κάνει υπομονή με έναν ανεμιστήρα ή μία

σομπούλα και να ντύνεται και καλά τώρα με τα ανοικτά παράθυρα τον χειμώνα; Η που στέλνουμε οδηγίες για τήρηση αποστάσεων λόγω Covid-19 π.χ. στο Διοικητικό Πρωτοδικείο Πύργου που αν κάνεις 1 μέτρο πίσω από το γραφείο του Προέδρου θα βρεθείς στον εξώστη; Αντί λοιπόν να αναζητούμε δισεκατομμύρια ευρώ για φαραωνικά σχέδια πέντε νέων Δικαστηρίων ή άλλων Δικαστηρίων της Αττικής, θα ήταν ευκαίιο να εξασφαλίσουμε ορθολογικότερη κατανομή πόρων εκεί που υπάρχει ανάγκη και να θέσουμε τις προτεραιότητες που προκύπτουν από την σκληρή πραγματικότητα και όχι από τα οράματα και τις ιδεοληψίες ορισμένων.

Ζούμε από το έτος 2010 και μετά σε μία διαρκή “κατάσταση εξαίρεσης”. Οι αποδοχές και οι συντάξεις των Δικαστικών Λειτουργών υπέστησαν τις μεγαλύτερες περικοπές, όχι με βάση κάποιο ορθολογικό κριτήριο, αλλά πολλές φορές σε μια προσπάθεια επικοινωνιακού χειρισμού ότι δήθεν πληρώνουμε το δίκαιο μερίδιο μας στα βάρη. Οι Δικαστές δεν αρνήθηκαν ποτέ, ούτε αρνούνται την συνεισφορά τους σε μια κατάσταση ανάγκης. Αυτό που διαχρονικά αρνηθήκαμε ήταν αυτή η στοχοποίησή μας για επικοινωνιακούς λόγους, όπως έχει συμβεί με όλες τις Κυβερνήσεις της Μνημονιακής περιόδου και για αυτό ακριβώς προσφύγαμε στο Ειδικό Δικαστήριο του άρθρου 88 του Συντάγματος, στο οποίο δεν έχουν την πλειοψηφία οι Δικαστές. Το Δικαστήριο αυτό μας δικαίωσε και το έτος 2013 με τις αποφάσεις 87 και 88, σχετικά με το ύψος των περικοπών των αποδοχών μας και προσφάτως, ως προς το ύψος των συντάξεων, με την απόφαση 255/2021. Θεωρούμε αυτονόητη την υποχρέωση της Πολιτείας, αφενός να καταργήσει άμεσα την λεγόμενη εισφορά αλληλεγγύης που είναι απομεινάρι της Μνημονιακής εποχής, αφετέρου να αναπροσαρμόσει τις καταβαλλόμενες συντάξεις των Δικαστικών Λειτουργών στο προσήκον ύψος, χωρίς να υποβάλλει τους Δικαστικούς Λειτουργούς στην ταλαιπωρία άσκησης ενδίκων βοηθημάτων και να αναμένει την έκβαση δικών για λυμένα νομικά ζητήματα.

Είμαστε σε μια δύσκολη εποχή, λόγω της υγειονομικής κατάστασης που προκάλεσε η πανδημία. Αχνοφαίνεται, όμως, μία ελπίδα αποκλιμάκωσης αυτής της κατάστασης. Η Διοικητική Δικαιοσύνη, όπως αναφέραμε ήδη, κρατήθηκε όρθια και σε αυτή την κρίση. Δεν θα σας κουράσω με νούμερα,

αλλά είναι πλέον ενδεικτικό ότι οι υποθέσεις των Διοικητικών Δικαστηρίων προσδιορίζονται, κατά μέσο όρο, στο έτος και στο Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών, που είναι το πιο επιβαρυνόμενο, κατά μέσο όρο, στη διετία, που είναι το κρίσιμο κατώφλι για επιδίκαση αποζημιώσεων για την υπέρβαση της εύλογης διάρκειας της δίκης. Δεν υφίστανται λοιπόν πλέον οι προϋποθέσεις για δημιουργία νέας νομολογίας Αθανασίου από το Ε.Δ.Δ.Α. Φέτος λοιπόν, που συμπληρώνουμε και 60 χρόνια λειτουργίας των Διοικητικών Δικαστηρίων, είναι ευκαιρία να καθίσουμε σε ένα τραπέζι, όλοι οι παράγοντες της Διοικητικής Δίκης και να συζητήσουμε, με ψυχραιμία, χωρίς τα βάρη μνημονιακών δεσμεύσεων, ζητήματα όπως, η κωδικοποίηση και ενοποίηση της Διοικητικής Δικονομίας σε ένα νομοθέτημα, κατά τα πρότυπα της Πολιτικής Δικονομίας, η ορθολογικότερη κατανομή της δικαιοδοτικής ύλης μεταξύ του Συμβουλίου της Επικρατείας και των Διοικητικών Δικαστηρίων, όπως και μεταξύ του πρώτου και δευτέρου βαθμού αυτών, καθώς και η επικαιροποίηση ή και κατάργηση διαφόρων μηχανισμών “φίλτρων” για την προσφυγή στα Διοικητικά Δικαστήρια, οι οποίοι πιθανόν να δυσχεραίνουν, πλέον, υπέρμετρα την άσκηση των δικονομικών δικαιωμάτων των πολιτών.